
ЗБИРКА АЛАТКИ

за планирање индивидуализованог образовања

Изабране алатке из
Водич кроз ресурсе за наставнике (Британска Колумбија, 2009)

Садржај

Прилог 2: Алатке за сарадњу са родитељима

- 2А: Писмо родитељима – Опис процеса ИОП
- 2Ц: Постављање општег циља за породицу
- 2Д: Комуникација наставник/родитељ

Прилог 3: Алатке за наставнике и ученике

- 3А: Незванични разговор са учеником
- 3Б: Знати своје способности и слабости
- 3Ц: Шта ми користи

Прилог 4: Алатке за планирање и примену ИОПа

- 4А: Контролна листа за прилагођавања
- 4Б: Помоћ у учењу и подршка у учионици за ученике средњих школа
- 4Ф: Матрица за више предмета

Прилог 5: Постављање општих и конкретних СМАРТ циљева

Прилог 6: Алатке за сарадњу у туму

- 6А: Састанак за планирање ИОП
- 6Б: Састанак за ревизију ИОП
- 6Ц: Преглед ИОП на крају године
- 6Д: Контролна листа за писање ИОП

Прилог 2: Алатке за сарадњу са родитељима

Сарадња са родитељима најбоље функционише коришћењем принципа садржајне консултације као што је описано у даљем тексту у изјави Савета руководиоца специјалног образовања Британске Колумбије (СЛУЧАЈ БК).

“Садржајна консултација укључује породице у доношење одлука о образовању њиховог детета. Она се олакшава сталним разговорима и учешћем у процесима планирања са школским тимовима. Карактерише је спремност школе и породице да отворено разговарају о одлукама и расположивим опцијама и спремност да се међусобно саслушају и да заједно раде ка најбољим/уравнотеженим одлукама ... То обично није процес који се дешава само једном, већ треба да задовољи конкретну потребу за информацијама ... Процес садржајне консултације не сугерише право на вето ... Када се добро уради, родитељи осећају да да их школски тим слуша и да су њихово искуство, знање и идеје узети у обзир” – Садржајна консултација. СЛУЧАЈ БК, 2008

Наставници дају информације и подршку како би помогли родитељима да разумеју план образовања за њихово дете и како би учествовали ефикасно у процесу ИОП. Овај прилог даје предлог поступака и алатки које наставници могу да користе када позовају родитеље да:

- разговарају о успесима и изазовима и проблемима ученика
- разматрају тренутне и дугорочне потребе ученика
- изнесу сопствена виђења о својој деци
- сарађују на развоју и спровођењу ИОПа.

Наставници могу да изаберу да дају неки образац родитељима на коме ће самостално радити, или могу да користе један од образаца из структурираних интервјуа и да записују информације које добију од родитеља.

Индекс алатки за сарадњу са родитељима

2А: Писмо родитељима – Опис процеса ИОПа

2Б: Водич за родитеље за давање информација за ИОП

2Ц: Постављање општег циља за породицу

2Д: Комуникација наставник - родитељ

2Е: Савети родитељима за учешће у процесу ИОП

2Ф: Савети родитељима за пружање помоћи својој деци за развој вештина самозаступања.

2A: Писмо родитељима – Опис процеса ИОПа

Поштовани родитељи,

Ова информација описује укратко процес развоја индивидуалног образовног плана (ИОП). Када ученик има неку сметњу, инвалидитет или потребе за подршком у образовању прави се ИОП.

ИОП је веома значајан документ за децу из осетљивих група и за оне који учествују у њиховом образовању. Сврха ИОП је да се подржи успех ученика.

ИОП је писани план који садржи одређене информације о детету и даје преглед активности учења и аспеката образовног програма осмишљеног за испуњавање његових или њених јединствених потреба.

ИОП описује индивидуализоване опште циљеве, прилагођавања и/или модификације и стручњаке које треба обезбедити и садржи мере за праћење успеха.

ИОП прави школски тим за инклузивно образовање, кроз процес сарадње и консултација са родитељима и добијање информација од њих. Планирање најчешће укључује родитеље, стручног сарадника, разредног старешину и/или предметне наставнике који раде са ученицима који имају потребу за подршком у образовању. Поред њих у планирање се могу укључити и педагошки асистент или стручњак ван наше установе кога предлажи родитељ/старатељ.

Родитељи су кључни учесници у ИОП тиму. Они добро познају своје дете и могу да говоре о способностима и потребама свог детета. Они могу да дају увид у то како њихово дете учи, која су његова или њена интересовања, као и о другим аспектима детета које само родитељ може да зна. Као партнери у процесу развоја ИОП, родитељи добијају драгоцен увид у успехе и изазове свог детета у школи.

У складу са новим кровним законом о образовању, родитељима ученика из осетљивих група мора се дати могућност да сарађују на изради ИОПа свог детета. Школа је обавезна да развије сарадњу и пружи подршку родитељима да равноправно учествују у овом процесу.

...

2Ц: Постављање општег циља за породицу

Одређивање приоритета у образовању вашег детета је важно за развој садржајног ИОП. Овај образац даје важне информације стручном тиму школе за боље сагледавање образовних потреба ученика. Уколико вам треба још простора, слободно приложите још један лист папира.

Име ученика _____ Датум: _____
Име родитеља _____

Моје дете има ове способности :

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Моје дете има ове потребе:

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Мој први приоритет за моје дете у овој години је:

_____

Ово ћу урадити код куће да помогнем мом детету да напредује:

_____
_____

Како ћу знати да моје дете напредује:

_____
_____

Још један важан приоритет за моје дете у овој години је:

_____
_____

2Д: Комуникација наставник / родитељ

Молимо вас да дате податке које ће помоћи у развоју образовног програма који треба да задовољи потребе вашег сина/кћерке. Молимо вас да размислите о доле наведеним темама и попуњени упитник вратите наставнику.

Име ученика _____ Датум: _____

Физички развој (нпр, медицински налази са којима треба да будемо упознати, посебна интересовања и таленти):

Социјални развој (е.г., пријатељи, интеракције са другима, понашање, клубови, спортови):

Уметност (нпр.интересовања, таленти):

Емотивни развој (нпр. представа о себи, претходна школска искуства, проблеми):

Остало (нпр. новије промене у пријатељствима /обавезама / породици):

Прилог 3: Алатке за наставнике и ученике

Улога наставника је да оцењује, прилагоди наставу, прати напредак, и прикупља запажања о реакцијама ученика на наставу, мотивацији, склоностима, способностима, талентима и потребама. Добро упознавање ученика ће олакшати овај процес.

Овај прилог садржи алатке које наставници треба да користе за:

- прикупљање директне потврде о самовиђењу ученика и стратегијама за снажање, као и уоченим способностима, талентима, потребама и општим циљевима
- подстицање саморазумевања ученика и самозаступања
- усмеравање доприноса ученика на састанцима о ИОП, према потреби

Индекс алатка за наставнике и ученике

3А: Незванични разговор са учеником

3Б: Знати своје способности и слабости

3Ц: Шта ми користи

3Д: Организатор постављања општих циљева

3Е: Учениково планирање општих циљева

3Ф: Буди сам свој заступник

3Г: Контролна листа за самозаступање за основну / средњу школу

3Х: Тражење помоћи

3И: Сугестије за учешће ученика на састанцима за ИОП

3А: Незванични разговор са учеником

Наставник : _____ Датум: _____

Име ученика : _____ Разред : _____

Датум рођења : _____ Старост: _____

Претходно похађане школе:

_____

Најбоља година у школи? Зашто?

_____

Најгора година у школи? Зашто?

_____

Утисци о текућој школској години (шта је лако/тешко).

Како променити школу да буде боља?

Омиљени пријатељи у школи/ пријатељи међу одраслима код куће:

Породица – родитељи, браћа и сестре:

ЗБ: Знати своје способности и слабости

Име: _____ Датум: _____

Способности за учење	Проблеми у учењу

Наведи неке од ствари у којима си добар ван школе – нацртај слику једне од ових способности у предвиђеној рубрици

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Наведи неке од ствари које ти представљају тешкоће ван школе – нацртај слику једне од ових тешкоћа у предвиђеној рубрици

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

3Ц: Шта ми користи

Име: _____ Датум: _____

А. Како се бринем о себи

Колико ми сна треба?

Која врста хране ми помаже да останем будан и чио?

У које доба дана ми треба да једем?

У које доба дана имам највише енергије?

У које доба дана имам најмање енергије?

Која врста вежбе ми даје енергију?

Које врсте активности ми помажу да се опустим?

Б. Алатке које ми помажу да учим

Који ми алатка за писање највише одговара (нпр. пенкало, оловка, боја мастила, компјутер)?

Која врста папира ми помаже да будем уредан (нпр. са великим размаком између линија, без линија, са широким маргинама, избушени листови за фасцикле)?

Која боја папира ми олакшава читање?

Који ми систем повезивања одговара?

Која ми друга средства помажу да будем уредан (нпр. белило, самолепљиви папирићи за белешке, лењир)?

Који ми дигитрон најбоље одговара (нпр. величина, карактеристике)?

Који ми контролник правописа одговара?

Који ми је омиљени речник?

Који ми други уџбеници помажу у учењу?

Који ми компјутерски програми помажу у учењу?

Ц. У учионици

Које ми место у учионици најбоље одговара?

Одакле најбоље читам?

- табле са кредом високо постављеног паноа пројектора табле са листовима папира
 моје књиге

Да ли је битан тип слова (нпр. руком писана штампана или писана или одштампани)?

Да ли су битни величина и размак слова?

Д. Која ми упутства најбоље користе?

Поређајте по редоследу од 1-12, 1 представља најбоље, или штиклирајте поред стратегија које су најбоље за тебе

- гласно објашњење наставника
 наставник пише упутства на табли
 наставник ради пример на табли
 наставник тражи од другог ученика да покаже
 наставник тражи да сви ученици пробају неки пример на својим местима
 сам читам упутства упоредо са наставником
 сам читам упутства
 наставник ми показује на мом месту
 други ученик објашњава по други пут и одговара на моја питања
 гледам шта ради други ученик
 сам покушавам, а онда проверавам са наставником
 сам покушавам, а онда проверавам са другим учеником

Е. Трикови које користим да се организујем

Ф. Трикови које користим да се сконцентришем и усредсредим на задатак на часу

Г. Посебне ствари које наставници могу да ураде да ми помогну да научим

Прилог 4: Алатке за планирање и спровођење

Доследност у спровођењу је од суштинског значаја за успех нове стратегије. Сарадња са колегама откриће разне алатке који ће побољшати спровођење ИОП. Овај прилог садржи обрасце и контролне листе, укључујући матрице активности и листове прегледа које особље које ради директно са учеником може заједно да користи.

Алатке за спровођење и планирање

4А: Контролна листа за прилагођавања

4Б: Помоћ у учењу и подршка у учионици за ученике средњих школа

4Ц: Матрица рада на часу

4Д: _____ Учи најбоље када...

4Е: Матрица садржајних рутинских активности

4Ф: Матрица више предмета

4Г: Матрица ИОП: Стратегије за подршку успеха

4Х: Шта ми користи – Белешка за наставнике и помоћнике наставника

4И: Шта ми користи : Списак “Мојих омиљених стратегија”

4А: Контролна листа за прилагођавања

ФИЗИЧКИ РАЗМЕШТАЈ У ПРОСТОРИЈАМА:

- ставити ученика близу наставника
- ставити ученика близу позитивног узора
- стајати близу ученика приликом давања упутстава или предавања лекција
- избегавати стимулације које одвлаче пажњу (нпр. расхладни систем, области густог саобраћаја)
- организовати више радних група у просторији
- додатна прилагођавања

ПРЕДАВАЊЕ ЛЕКЦИЈЕ:

- поделити ученике у парове да контролишу рад, обезбедити ученика који помаже у учењу
- написати кључне ставке на табли
- обезбедити визуелна помагала, велика слова, филмове, шеме, графичке приказе
- предавати на начин који ангажује више чула: визуелно, аудиторно, кинестетичко
- поновити упутства ученику пошто су дата одељењу, затим тражити од њега или ње да их понове и објасне упутства наставнику
- дати писани преглед лекције са главним појмовима
- дозволити ученику да сними лекције како би их прегледао касније
- тражити од ученика да усмено да преглед кључних ставки
- поред усмених дати и писана упутства, како би дете могло да их поново погледа
- дати пример како би се помогло ученицима, поставити пример тако да могу често да га погледају
- користити подвлачење, истицање за налажење главних идеја/деталја у тексту
- поделити дужа предавања на краће делове

- додатна прилагођавања

ЗАДАЦИ:

- дати додатно време за завршавање задатака
- поједноставити сложена упутства
- смањити ниво штива у задацима
- тражити мање тачних одговора за завршавање (квалитет наспрам квантитета)
- обезбедити обуку из вештина учења /стратегија за учење
- скратити задатке, поделом рада на мање делове
- дозволити компјутерски одштампане задатке које припреми ученик или које је диктирао ученик, а припремио неко други
- користити контролне листе, шеме, картице за подсећање итд. за само-контролу
- смањити задате домаће задатке, посебно задатке који захтевају пуно читања
- дозволити штампана уместо писаних слова у изради задатака
- пратити задатке којима ученик сам одреди своју динамику (дневна, недељна, двонедељна)
- организовати да оде кући са јасним, концизним упутствима за израду домаћих задатака
- признати и наградити усмено учешће ученика на часу
- додатна прилагођавања

КОНТРОЛНЕ ВЕЖБЕ И ТЕСТОВИ:

- дозволити тестове са отвореним књигама
- дати усмене тестове
- дати тестове који се раде код куће
- користити објективнија питања (нпр. мање одговора који траже дужа писања)
- дозволити ученику да даје одговоре на питања из теста на магнетофону
- правити честе кратке квизове, не дуге тестове
- дати додатно време за тест
- прочитати ученику питања из теста
- писати одговоре на питања из теста уместо ученика
- избегавати притисак на ученика у смислу времена или конкуренције
- додатна прилагођавања

ОРГАНИЗАЦИЈА:

- обезбедити помоћ другова око вештина организације
- одредити један систем за повезивање белешки и задатака
- одредити једног друга-добровољца који ће помагати око домаћих задатака
- дозволити ученику да има додатни комплет књига код куће
- припремити унапред распоред учења/задатака са учеником
- слати кући дневне/недељне извештаје о напредовању
- направити систем награђивања за завршавање рада у школи и домаћих задатака
- дати ученику свеску за домаће задатке
- додатна прилагођавања

ПОНАШАЊЕ:

- поједноставити правила у учионици тако да су јасна и доступна за подсећање
- користити мераче времена за олакшавање завршавања задатака

- одредити прелазна / слободна времена (нпр. одмори, прелаз са часа на час, време за ручак)
- похвалити одређена понашања
- користити стратегије за само-контролу
- дати посебне привилегије /позитивне подстицаје; убрзати њихову примену
- “мудро искористити” негативне последице
- дозволити кратке одморе између задатака
- подсећати ученика да не прекида рад на задатку (невербални сигнали)
- оценити тачне одговоре ученика, не његове грешке
- спровести систем управљања понашањем у учионици
- омогућити дозвољено кретање, време када ученик није на свом месту (нпр. послат да изврши неки налог)
- игнорисати неодговарајуће понашање које није драстично изван граница дозвољеног у учионици
- направити уговор са учеником
- спровести разумне процедуре паузе
- додатна прилагођавања

4Б: Помоћ у учењу и подршка у учионици за ученике средњих школа

Ученик _____ Разред /Година почетка

и. Прилагођавања за ученике са проблемима у учењу	Р 8	Р 9	Р 10	Р 11	Р 12
Учити новим стратегијама					
Пратити да ли ученик примењује стратегије у раду и домаћим задацима					
Предавати унапред или поново тешке лекције					
Помоћи ученику да направи мреже за повезивање информација					
Обезбедити нижи ниво штива које се бави сличним темама као редовни текстови					
Обезбедити аудио траке за задатке са тешким штивом и/или ревизије					
Направити прегледе и водиче за учење са учеником за свако поглавље					
Направити речник термина и радити на разумевању предмета					

Изабрати одговарајуће компјутерске компоненте за вежбање нових вештина или за формирање основних вештина					
Стварање визуелних приказа и дијаграма за развијање и памћење концепција					
Учити стратегијама за памћење					
Прегледати писане радове и) коришћење контролника за правопис / процесора за речи ии) кориговање (друг) иии) коришћење картица-подсетника за редослед корака у раду					
Давање конкретних примера или израда за развијање концепција					
Организовање прилагођавања за тестове и) тип питања ии) продужавање времена иии) чести повратни одговори ив) алтернативне поставке в) 1-1 надзор					
Учити самозаступању					

ии. Прилагођавања за ученике са проблемима задржавања пажње	Р 8	Р 9	Р 10	Р 11	Р 12
Поделити дугачке задатке на неколико мањих, на више компоненти којима је лакше управљати					
Праћење коришћења времена, попуњавање шема напретка					
Организовати распоред задатака и домаћих задатака					
Пратити завршавање домаћих задатака и других задатака					
Настојати да се попуни дневни планер (или користити књигу са наведеним дневним задацима)					

Учити ученика самоконтроли					
Подсећање на непрекидање рада на задатку и подстицање успеха					
Појединачно поновити инструкције, упутства за задатке					
Организовати белешке, дати прегледе					
Проверити да ли су белешке комплетне и тачне					
Одредити друга од кога ученик може да добије белешке					
Прилагодити колико белешки, преписивања треба да уради					
Истаћи важне концепте и податке					
Повезати се са другим наставницима када се појаве проблеми					
Подржати ученика у припреми за учење и) учити како се ради тест и вештинама учења ии) припрема распореда учења иии) припрема водича за учење					
Редовно контактирати родитеље					

иии. Прилагођавања за ученике са когнитивним проблемима	Р 8	Р 9	Р 10	Р 11	Р 12
Мењати обим материјала који треба научити					
Поједноставити упутства					
Предавати унапред или поново тешке лекције или полове/концепте					
Смањити или заменити тражени задатак					
Направити селекцију питања у тесту тако да одговарају нивоу способности					

Оцењивати усмено одговарање или учинак					
--	--	--	--	--	--

Прилагођено из Приручника за наставнике за пружање помоћи – Saskatoon

4Ф: Матрица за више предмета

Матрица за више предмета може се користити за давање информација о личним општим циљевима ученика и стратегијама које треба користити током целог његовог/њеног програма. Наставник може на истом обрасцу да наведе да ли је стратегија ефикасна и да евидентира запажања о реакцији ученика на интервенцију.

ИОП Матрица: Стратегије за подршку успеха (пример)

Ученик: Rhiannon

Распоред	Конкретни циљеви и стратегије ИОП				
	Самозаступање тако што се тражи помоћ: “Треба ми помоћ да почнем”.	Полагање тестова у деловима.	Коришћење рубрике за преглед писаног рада.	Коришћење графичке организације за усмеравање мишљења.	Непрекидање рада на задатку: Наставник прекида наставу сваких 2-5 минута и тражи да ученици брзо разговорају у паровима о ономе што су управо чули.
Ресурси	√	√	√	√	
Енглески 10	√	√	√	√	√
Принципи математике	√	√		√ Редослед решавања проблема	√
Историја	√	√	√	√	√
Физичко васпитање	√	√			√
Повратна информација за наставника: √ = Ефикасно X = Потребна нова стратегија					

Запажања:

Прилог 5: Постављање општих и конкретних СМАРТ циљева

Општи СМАРТ циљиви

Корисно је употребити конструкцију као што је СМАРТ (почетна слова енглеских речи: Specific /конкретан/, Measurable /мерљив/, Achievable /остварљив/, Relevant and Realistic /релевантан и реалан/, Time-related /временски ограничен/) за развој општих и конкретних циљева ИОП.

Specific /конкретан/: написан јасним, недвосмисленим језиком

Measurable /мерљив/: омогућава оцењивање и вредновање успеха ученика

Achievable and action-oriented /остварљив и оријентисан на акцију/: реалан за ученика и написан у смислу онога што ученик треба да уради

Relevant and realistic /релевантан и реалан/: значајан и остварив за ученика, фокусиран на позитивне и остварљиве промене

Time-related /временски ограничен/: остварљив у одређеном периоду (месеци, семестар или школска година)

У циљу оцењивања јасности неког општег или конкретног циља, корисно је поставити следећа питања:

- Да ли је језик експлицитан, лако разумљив и концизан?
- Да ли је директно повезан са садашњим нивоом резултата ученика?
- Да ли је у складу/релевантан са визијом за ученика?
- Да ли је проблематичан али остварљив у току школске године?
- Да ли је мерљив или да ли се могу поставити конкретни мерљиви циљеви?
- Да ли је у складу са прошлим успесима ученика и садашњом динамиком напредовања?

Конкретни СМАРТ циљеви

Неки општи циљеви могу се постићи фокусирањем на један конкретан корак. Већину општих циљева треба поделити на конкретне циљеве. Њима се општи циљеви деле на мање компоненте или кораке којима је лакше управљати. Конкретни циљеви се остварују у краћим временским роковима (обично шест до осам недеља). Исти принципи јасности и мерљивости примењују се и на опште и на конкретне циљеве.

Конкретни циљеви рада треба да:

- опишу шта ученик треба да уради
- опишу услове под којима треба да се одвија учење
- наведу критеријуме за успешан рад и вредновање
- дају очекивано време завршетка

Нека од питања која треба поставити приликом постављања конкретних циљева су:

- Да ли је циљ остварљив у разумном временском року?
- Укупно посматрано, да ли конкретни циљеви представљају битне компоненте исхода општег циља?
- Да ли је конкретан циљ мерљив?

- Да ли конкретни циљеви садрже услове за учење, критеријуме оцењивања и време за завршавање?

Прилагођено из Образовање у Алберти, Алберта, Канада (2006)

Глаголи за писање општих и конкретних SMART циљева

Следеће је списак глагола које треба корисити за писање општих и конкретних SMART циљева. Бирајте глаголе који изражавају акцију – глаголе који изражавају како ученици показују оно што знају или су у стању да ураде, или које су ставове и однос према проблемима научили. Изабрани глагол треба да опише видљива и мерљива понашања.

Неке глаголе треба избегавати зато што се не могу демонстрирати. Неки примери су: знати, разумети, ценити, мислити, веровати, стицати, памтити, осећати, вредновати, разматрати, бити свестан нечега, учити.

Лингвистичк и глаголи	Прилагодити Бавити се Изменити Одговорити Свађати Артикулисати Повезати Саставити Конвертовати Убедити Створити Критиковати Дискутовати Бранити Дефинисати Демонстрират и Описати Измислити	Дискутовати Приказати Разликовати Конципират и Разрадити Улепшати Обогатити Објавити Проширити Објаснити Изразити на други начин Продужити Формирати Уопштавати Створити Дати примере	Изразити својим речима Указати Обавестити Интервјуисат и Представити Пронаћи Оправдати Обележити Навести Слушати Измислити Запамтити Мењати Именовати Препричати Истаћи Предвидети	Прописати Представити Претварати се Производит и Објавити Довести у питање Цитирати Читати Сећати се Рецитовати Препознати Препоручит и Преусмерит и Повезати Поновити Извештават и Поново изразити Одговорити	Препричати Изразити другим речима Написати поново Ревидирати Тачно одредити Навести Сугерисати Резимирати Синтетизоват и Подучавати Рећи Преводити Преносити Користити Писати
----------------------------------	---	---	---	--	--

Интерперсоналн и глаголи	Саветовати Артикулисати Одредити Тренирати некога Саопштити	Пројектоват и Дискутоват и Приказати Образовати	Идентификоват и Илустровати Побољшати Тумачити Интервјуисати	Учити Планирати Играти Вежбати Представит и	Тражити Дати Показати Решити Срицати Подучават
-------------------------------------	--	--	---	--	---

	мишљење Саставити Допринети Створити Демонстрирати	Саосећати Срести Вредновати Искусити Објаснити Дати повратну информацију	Упутити Оправдати Слушати Мотивисати Организовати	Смислити Добити повратну информацију у Снимити Повезати Играти улоге	и Обучавати Преводити Писати
--	--	---	---	--	---------------------------------------

Интраперсонални глаголи	Приступити Заступати Изменити Анализирати Применити Оценити Оценити Прилагодити и се Наградити Изабрати Саопштити идеју Упоредити/ супротставити	Концентрисати и Закључити Допринети Створити Критиковати Одлучити Бранити Демонстрирати и Описати Утврдити Дискриминисати Цртати Вредновати Објаснити	Истражити Фокусирати Илустровати Замислити Интерполирати Тумачити Судити Навести Направити Причати Планирати Истаћи Позиционирати Вежбати	Припремити Предложити Рангирати Оценити Препознати Испричати Поново нацртати Одрозити Извештавати Размотрити Ревидирати Поново написати Бирати Самоодражава ње	Дати Показати Сугерисати и Подржати Рећи Пратити Користити и Оверити Писати
--------------------------------	--	--	--	--	---

Логички/ математички и глаголи	Анализирати Оценити Применити Распоредити Давати идеје Разложити Рачунати Узрок/Последица Проверити Класификовати Комбиновати Поредити Рачунати Закључити Супротставити Конвертовати Бројати	Критиковати Одлучити Дешифровати Закључити Демонстрирати Извести Открити Утврдити Развити Измислити Разликовати Разабрати Открити Дискриминисати Разликовати Проценити Вредновати	Испитати Вежбати Екстраполирати Наћи примере Установити односе Наћи непознату Формулисати Шчепати Хипнотисати Закључити Интегрисати Тумачити Повезати Мерити	Модификовати и Посматрати Уредити Скицирати Планирати Размишљати Предвиђати Доказати Збунити Рангирати Решити Изабрати Одвојити Поређати Поједноставити Решити Тестирати	Пратити Превести Објединити и Проверити и
---	--	---	---	---	--

Музички/ Ритмички	Појачати Распоредити Мешати	Демонстрирати и Подићи	Илустровати Уградити Тумачити	Играти Вежбати Представити	Певати Извести Обучити
------------------------------	-----------------------------------	------------------------------	-------------------------------------	----------------------------------	------------------------------

глаголи	Класификовати и Поредити/ Супротставити Саставити Створити	Побољшати Објаснити Изразити Ускладити Чути Певушити	Слушати Измислити Модификовати и Оркестрирати Извести	и Произвести Заступати Препричати Изабрати Показати	Модификовати и Писати о
----------------	---	---	--	--	-------------------------------

Кинестетички и глаголи	Одглумити Подесити Применити Распоредити Савити Мешати Градити Категорисати Мењати Бирати Класификовати Скупљати информације Комбиновати Поредити Саставити Комплетирати и Спровести Конструисати Бројати Створити Демонстрирати Пројектовати Утврдити	Развити Измислити Открити Приказати Поделити Документовати Драматизовати Ангажовати Подићи Испитати Извршити Вежбати Експериментисати Попунити Наћи Савити Формирати Спојити Мерити Груписати Имитирати Прегледати Тумачити Пронаћи	Истраживати Скочити Евидентирати и Скочити Лоцирати Направити Измислити Руковати Спаривати Мерити Обликовати Модификовати Померити Руковати Уредити Организовати и Учествовати Извести Покупити Планирати Показати Послати Вежбати	Припремити Презентирати Произвести Ставити Уредити Применити Саставити Прерасподелити Реконструисати и Снимити Преуредити Реорганизовати и Реструктурирати и Давање улога Ротирати Тражити Бирати Раздвајати Трести Показати Симулирати Разврставати Завртети	Скочити Извести Стајати Растегнути и Поделити у групе Прегледати и Саставити табелу Раздвојити Додирнути и Ући у траг Пратити Обучити Пребацити Окретати Увијати Открити Подвући Користити Прескочити и Писати
-----------------------------------	--	--	--	--	---

Визуелни/ Просторни и глаголи	Градити Бацити Променити Цртати шему Конвертовати Саставити Копирати Створити Украсити Демонстрирати и	Пројектовати и Правити дијаграм Разликовати Делити Цртати Разрадити Улепшати Увећати Проширити Формирати	Формулисати Цртати графикон Идентификовати и Илустровати Побољшати Интегрисати Тумачити Пронаћи Обележити Навести	Направити Обележити Правити дијаграме који представљају речи/појмове Обликовати Организовати Потицати Направити нацрт Произвести Прерасподелити и Препознати	Дати Преуредити Представити Репродуковати Показати Скицирати Трансформисати и
--	--	---	--	--	--

Прилог 6: Алатке за сарадњу у тиму

У наставку је дат избор алатка за сарадњу који могу бити корисни за писање ИОП.

6А: Планирање састанка за ИОП

6Б: Састанак за ревизију ИОП

6Ц: Преглед ИОП на крају године

6Д: Контролна листа за писање ИОП

6А: Састанак за планирање ИОП

Име ученика _____ Датум _____

Способности _____ _____ _____ _____ _____ _____	Потребе _____ _____ _____ _____ _____ _____
Општи и конкретни циљеви _____ _____ _____ _____ _____ _____	Стратегије _____ _____ _____ _____ _____ _____
Учесници _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____	

Успешне стратегије:

Општи циљеви чија је реализација у току:

Фокус за следећи разред:

Учесници:

БД: Контролна листа за писање ИОП

Општи циљеви одражавају област потреба овог ученика	
Прелазни планови/општи циљеви када су применљиви (стратегије за припрему ученика за нове поставке у оквиру школе, између школа и изван школе)	
Општи циљеви су подељени на конкретне циљеве/коракe за постизање општег циља.	
Конкретни циљеви идентификују вештине, контекст и временске рокове.	
Конкретни циљеви су написани тако да може да се прати учење ученика	
Подаци су мерљиви и могу лако да се прикупљају за потребе праћења напретка и информативног вредновања успеха.	
Стратегије се односе на вештине које треба научити	
Стратегије су изабране тако да одражавају инвалидитете/ питања приступа / прошло искуство ученика	
Стратегије су написане тако да описују шта одрасли треба да раде	
Чланови тима треба да буду у стању да јасно извештавају о напредовању и потребама ученика	
Укључен датум ревизије	
Доказ да су родитељи и ученик консултовани за припрему ИОП, коришћењем принципа садржајне консултације.	

Из школског округа 91 Nechako lakes